

Białaczów dn. 30.11.2020 r.

Znak:GOK.6232.37.2020

Analiza stanu gospodarki
odpadami komunalnymi
na terenie Gminy Białaczów
za 2019 rok

Białaczów – Listopad 2020 r.

I. Wprowadzenie

1. Cel oraz podstawa prawna sporządzenia Analizy

Jednym z zadań gminy jest dokonywanie corocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi, w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi. Analizę sporządzono na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 10, art. 9tb ustawy z dnia 13 września 1996 r., o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1439 ze zm.), gdzie określony został wymagany zakres takiej analizy.

Analiza ma na celu ocenę możliwości przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów oraz pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania, a także określenie potrzeb inwestycyjnych, kosztów systemu gospodarki odpadami komunalnymi, kosztów związanych z odbiorem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych. Przedmiotowa analiza ma również dostarczyć informacji o liczbie mieszkańców, liczbie właścicieli nieruchomości, którzy nie wykonują obowiązków określonych w ustawie, oraz ilości odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy. Przeprowadzona analiza częściowo pokrywa się z rocznym sprawozdaniem z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, sporządzonym przez gminę, na podstawie art. 9q cyt. ustawy, przedkładanym Marszałkowi Województwa oraz Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska. W związku ze zmianą terminów sporządzenia i złożenia wymaganych sprawozdań za 2019 r. przez firmy odbierające odpady został również przesunięty termin sporządzenia przez gminy dokumentu - Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi.

II. Gospodarka odpadami komunalnymi na terenie Gminy Białaczów

1. Zagadnienia ogólne

Rok 2019 był kontynuacją przejętych na mocy ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2010 ze zm.), obowiązków w zakresie organizowania systemu odbioru odpadów komunalnych z terenu gminy oraz ich zagospodarowania. W ramach realizacji zadań własnych Gmina Białaczów ogłosiła w 2018 r. przetarg nieograniczony na odbiór i zagospodarowanie stałych odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych jak i nieruchomości niezamieszkałych takich jak: szkoły, budynki urzędów organu samorządu terytorialnego, świetlice wiejskie, a także z nieruchomości na których znajdują się domki

letniskowe lub innych nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe. Ogłoszony przetarg nie obejmował odbioru i zagospodarowania odpadów z Punktu Selektywnego Zbierania odpadów Komunalnych – „PSZOK” na odbiór z którego w 2019 r przygotowano odrębne zamówienie przeprowadzone w tym samym trybie.

W wyniku przeprowadzonych postępowań wyłoniono do świadczenia usług związanych z gospodarką odpadami w wyżej wskazanych zakresach – **Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. w Opocznie, z siedzibą ul. Krótka 1, 26-300 Opoczno** z którym Gmina Białaczów podpisała odrębne umowy zapewniające kompleksowe wykonanie usług w 2019 r. W ramach zaakceptowanych zapisów umownych Wykonawca zobowiązany był odbierać sprzed nieruchomości każdą ilość wytworzonych odpadów komunalnych zmieszanych oraz odpadów komunalnych gromadzonych selektywnie tj.: odpadów ulegających biodegradacji w tym bioodpadów i odpadów zielonych, papieru i tektury, metali, tworzyw sztucznych, opakowań wielomateriałowych, szkła.

Odbiór odpadów sprzed nieruchomości realizowany był zgodnie z uzgodnionym z Gminą Białaczów harmonogramem:

- odpady zmieszane z częstotliwością 1 raz w miesiącu w każdej ilości np. poprzez wystawianie zmieszanych odpadów w zakupionych we własnym zakresie workach koloru czarnego,
- odpady komunalne ulegające biodegradacji, ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów i odpadów zielonych gromadzone w sposób selektywny z częstotliwością 1 raz w miesiącu,
- odpady komunalne tworzyw sztucznych, opakowań wielomateriałowych, metalu z częstotliwością dwumiesięczną z tym, że w miesiącach: czerwiec, lipiec, sierpień, odbiór tych odpadów odbywał się z częstotliwością 1 raz w miesiącu.
- odpady komunalne papieru i tektury oraz szkła z częstotliwością raz na trzy miesiące.

Segregacja odpadów komunalnych na nieruchomościach zamieszkałych, nieruchomościach na których znajdują się domki letniskowe lub innych nieruchomościach wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe jedynie przez część roku polegała na umieszczaniu odpadów w otrzymanych od Wykonawcy usługi pojemnikach i workach.

W pojemnikach gromadzone były:

- 1) odpady szkła - pojemnik zielony,
- 2) odpady papieru i tektury - pojemnik niebieski.

W dostarczanych na nieruchomości workach gromadzono:

- 1) odpady ulegające biodegradacji ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów i odpadów zielonych – worek koloru brązowego z napisem „BIO”,
- 2) odpady tworzyw sztucznych, opakowań wielomateriałowych, metali – worek koloru żółtego z napisem „Metale i tworzywa sztuczne”.

W przypadku wspólnot mieszkaniowych i nieruchomości niezamieszkałych z których uiszczana jest opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz gminy, odpady tworzyw sztucznych były gromadzone oddzielnie od papieru i tektury w dodatkowych pojemnikach o pojemnościach: 120 l, 240 l, i 1100 l w zależności od wymaganych minimalnych pojemności pojemników ustalonych w przyjętym Regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Białaczów.

Odpady nie przeznaczone do gromadzenia w pojemnikach tzw. wielkogabarytowe oraz opony i elektroodpady odbierane były przed nieruchomości uiszczających opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz Gminy Białaczów raz w roku w miesiącu wrześniu. Dodatkowo mieszkańcy mogli oddawać leki i opakowania po nich w Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych lub w punktach aptecznych, a baterie i akumulatory małego gabarytu o kodzie 20 01 34 w Gimnazjum w Białaczowie, Szkołach Podstawowych oraz w budynku Urzędu Gminy.

Na terenie Gminy Białaczów w celu udostępnienia mieszkańcom możliwości pozbywania się nagromadzonych odpadów wielkogabarytowych w tym mebli, opon, elektroodpadów oraz powstających regularnie odpadów ulegających biodegradacji zwiększono również częstotliwość funkcjonowania Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych umiejscowionego przy Oczyszczalni Ścieków w Białaczowie. Punkt ten zaczął w 2019 r. przyjmować odpady raz w miesiącu w drugi wtorek miesiąca w godzinach od 7³⁰ do 15³⁰.

W prowadzonym przez Gminę Białaczów „PSZOK” nadal obowiązywały roczne limity wagowe odbioru odpadów które również zostały ustalone przy odbiorze bezpośrednim przed nieruchomości w zależności od rodzajów przekazywanych odpadów. Limity te dotyczyły odpadów: wielkogabarytowych i mebli, zużytych opon, a w Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, dodatkowo odpadów budowlanych i rozbiórkowych oraz odpadów zielonych, co ma na celu racjonalizowanie ogólnego kosztu odbioru odpadów od właścicieli nieruchomości uiszczających opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi rekompensującą ogólny koszt odbioru odpadów.

2. Źródła powstawania odpadów komunalnych

W ustawie o odpadach, odpady komunalne zostały zdefiniowane jako odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych. Dodaje się ponadto, że zmieszane odpady komunalne pozostają zmieszanymi odpadami komunalnymi, nawet jeżeli zostały poddane czynności przetwarzania odpadów, która nie zmieniła w sposób znaczący ich właściwości.

Na terenie Gminy Białaczów źródłami powstawania odpadów komunalnych są gospodarstwa domowe oraz obiekty użyteczności publicznej, mikro przedsiębiorstwa (sektor gospodarczy, handel, usługi, itp.).

3. Liczba mieszkańców

Na dzień 31.12.2019 r., liczba osób zameldowanych na pobyt stały i czasowy według danych z Ewidencji Ludności wyniosła 5775 osób, natomiast liczba mieszkańców gminy na podstawie złożonych deklaracji na dzień 31.12.2019 r., wyniosła – 4840 osób oraz 98 nieruchomości na których znajdują się domki letniskowe lub innych nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe.

Różnica w liczbie mieszkańców zameldowanych a wykazanych w złożonych deklaracjach wynika m.in. z faktu podejmowania nauki poza miejscem stałego meldunku przez wielu uczniów i studentów. Analogiczna sytuacja występuje wśród osób czynnych zawodowo, którzy ze względu na wykonywaną pracę przebywają poza terenem gminy zarówno w kraju jak i za granicą. Właściciele nieruchomości unikają także zgłaszania osób wydeklarowanych z zamieszkania na nieruchomościach, a po powrotach, ponownie na nich zamieszkujących.

4. Dane dotyczące liczby właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1

Na terenie Gminy Białaczów w 2019 roku nie wydano decyzji administracyjnych wobec właścicieli nieruchomości o których mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

5. Ilości odpadów wytwarzanych na terenie Gminy

Na podstawie sprawozdań otrzymywanych za 2019 r. ustalono, że z terenie Gminy Białaczów odpady komunalne odbierało wyłącznie **PGK Sp. z o. o. w Opocznie** które odebrało z nieruchomości zamieszkałych, nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe oraz nieruchomości niezamieszkałych odpady w łącznej ilości przedstawionej w poniższej tabeli.

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Masa w [Mg]
15 01 07	Opakowania ze szkła	70,800
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	63,880
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	32,400
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	69,440
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	23,190
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	661,540
Suma		921,250

Pozostałe podmioty wpisane do Rejestru Działalności Regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości położonych na terenie Gminy Białaczów według otrzymanych sprawozdań nie odebrały odpadów komunalnych z terenu gminy.

6. Poziomy ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie poziomów ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji określającym poziomy ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz sposób obliczania poziomu ograniczenia masy tych odpadów, dopuszczalny

poziom masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w 2019 r. w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. wynosi – 40 %.

Poziom ten został przekroczony przez Gminę Białaczów gdyż wyniósł – 42,38 %.

7. Poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych

Zgodnie Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów, Gmina Białaczów obowiązana jest osiągnąć dla odpadów papieru, metalu, tworzyw sztucznych, opakowań wielomateriałowych i szkła, pochodzących z jej terenu odpowiedni dla danego roku poziom ich recyklingu i przygotowania do ponownego użycia. Wskaźnik ten na 2019 r. określony został na minimalnym poziomie – 40 %. Gmina Białaczów dla wskazanych odpadów uzyskała wskaźnik – 16,53 %, świadczący o niewypełnieniu nałożonego obowiązku. Do wyliczeń wymienionego wskaźnika przyjęto dane pochodzące od odbiorców odpadów, dane o składzie morfologicznym odpadów ujęte w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami, dane o masie wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca na terenie województwa (dane za 2018 r.) oraz dane dotyczące liczby mieszkańców ze złożonych przez właścicieli nieruchomości deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Przy wyliczeniu w/w wskaźnika poziomu odzysku i recyklingu, nie zostały doliczone ilości odpadu metali przekazane z nieruchomości położonych w Gminie Białaczów podmiotom zbierającym tego rodzaju odpady, ze względu na brak danych od tych podmiotów. Należy również zaznaczyć, że obecnie na terenie Gminy Białaczów podmioty te nie występują, natomiast działalność tego typu prowadzona jest na obszarze sąsiednich gmin i zapewne znaczna ilość mieszkańców korzysta z możliwości sprzedaży odpadów metali co wpływa na poziom ich odbioru i późniejszego recyklingu przez firmę odbierającą odpady komunalne w ramach podpisanej umowy z Gminą Białaczów.

III. Ocena możliwości technicznych i organizacyjnych Gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi

1. Możliwość przetwarzania odpadów komunalnych

Na terenie Gminy Białaczów nie ma możliwości zagospodarowania wytwarzanych odpadów komunalnych. Ich zagospodarowanie w ramach umowy realizowało w 2019 r. **PGK Sp. z o. o. w Opocznie**, które zobowiązane zostało do przekazywania odebranych zmieszanych odpadów

komunalnych, odpadów ulegających biodegradacji oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania wyłącznie do uprawnionych Regionalnych Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych. Z otrzymanych sprawozdań i danych z Regionalnych Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych wynika, że zmieszane odpady komunalne odebrane z terenu Gminy Białaczów w miesiącach styczeń - grudzień 2019 r. trafiły do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych funkcjonującej w miejscowości Różanna gm. Opoczno w ilości 661,540 [Mg]. Zakład Unieszkodliwiania Odpadów w miejscowości Różanna w 2019 r. przyjmował także odebrane z tereny Gminy Białaczów odpady komunalne selektywnie zebrane w tym odpady ulegające biodegradacji, które w ilości 9,040 [Mg] trafiły do tej instalacji, natomiast w pozostałej ilości (14,1500 [Mg]) do uprawnionej do ich przyjmowania Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w m. Pukinin gm. Rawa Mazowiecka.

2. Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi

Ze względu na konieczność odpłatnego korzystania przez Gminę Białaczów z usług wyspecjalizowanych podmiotów świadczących usługi odbioru i zagospodarowania odpadów działania gminy zostały skupione wokół zapewnienia infrastruktury towarzyszącej ułatwiającej dostęp do kompleksowego świadczenia usług związanych z odbiorem odpadów. Zadania te Gmina Białaczów postanowiła zrealizować w 2019 r. poprzez zwiększenie częstotliwości przyjmowania odpadów w Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (umiejscowionym przy oczyszczalni ścieków w Białaczowie), a także poprzez jego doposażenie, w tym zakup wagi magazynowej i materiałów do utworzenia odrębnych stanowisk do gromadzenia poszczególnych rodzajów odpadów. W perspektywie kolejnych lat punkt ten będzie wymagał dalszego doposażenia poprzez zakup dodatkowych regałów, pojemników na odpady niebezpieczne i wagi najazdowej ułatwiającej ważenie poszczególnych rodzajów odpadów. Podjęte w 2019 r. działania w tym informacyjne zaowocowały zwiększeniem zainteresowania przez mieszkańców gminy tą formą usługi, gdyż ogólna ilość odebranych w 2019 r. odpadów w „PSZOK” zwiększyła się w stosunku do roku poprzedniego z 9,839 [Mg] w roku 2018 do 16,100 [Mg] w roku 2019. Szczegółowe dane zawiera tabela poniżej.

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Masa w [Mg]
16 01 03	Zużyte opony	3,800

20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	0,800
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	11,500
SUMA		16,100

IV. Koszty poniesione w związku z odbiorem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych.

Koszty funkcjonowania systemu:

- koszty odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych w 2019 r., wyniosły: 391 902,10 zł,
- koszty związane z obsługą administracyjną systemu w 2019 r., wyniosły: 46 592,25 zł.

Z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi Gmina Białaczów uzyskała w 2019 r., kwotę – 385 739,72 zł.

V. Podsumowanie

Rok 2019 objęty przedmiotową Analizą, to rok, w którym Gmina Białaczów wprowadziła zmiany w zasadach segregacji odpadów, które na mocy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów przewidują rozdzielne gromadzenie odpadów papieru i tektury od tworzyw sztucznych metali i opakowań wielomateriałowych oraz rozdzielne gromadzenie odpadów zmieszanych i odpadów ulegających biodegradacji w pojemnikach lub workach o określonej kolorystyce.

Pozostali właściciele nieruchomości niezamieszkałych obowiązani są podpisać indywidualne umowy z podmiotem wpisanym do Rejestru Działalności Regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości położonych na terenie Gminy Białaczów według własnych potrzeb z zachowaniem wymogów określonych w w/w aktach.

Priorytetowym celem Gminy Białaczów w najbliższych latach jest podnoszenie świadomości ekologicznej wśród właścicieli nieruchomości i mieszkańców gminy, w tym wpajanie zasad prowadzenia właściwej segregacji odpadów „u źródła” w celu poprawy jakości otrzymywanego surowca z wysegregowanych odpadów tj. zmniejszenie zabrudzeń i zatłuszczeń odbieranych odpadów. Ponadto propagowanie ograniczania wytwarzania odpadów poprzez m.in.: namawianie mieszkańców gminy do racjonalnych zakupów obejmujących produkty potrzebne, podlegające

biodegradacji lub nadające się do recyklingu. Ważną kwestią w najbliższych latach będzie namówienie właścicieli nieruchomości do zagospodarowania odpadów biodegradowalnych we własnym zakresie na nieruchomościach poprzez ich kompostowanie w celu uzyskania wartościowego kompostu przydatnego do nawożenia przydomowych ogrodów. Kluczową rolę w tym procesie będzie spełniać system zachęt ekonomicznych stworzonych przez Gminę Białaczów dla właścicieli nieruchomości, którzy zamierzają prowadzić na swoich nieruchomościach politykę ekologiczną zmniejszającą jednocześnie koszty odbioru odpadów.

Koniecznym wymogiem jest także ciągle uszczelnianie zorganizowanego przez gminę systemu odbioru odpadów komunalnych z nieruchomości poprzez kontrolowanie właścicieli nieruchomości, prowadzenie kampanii uświadamiających związek pomiędzy właściwą segregacją odpadów a osiąganiem przez gminę rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów, wpajanie zasady nie spalania odpadów papieru i plastiku, a także bieżąca likwidacja ujawnianych dzikich wysypisk odpadów. Znaczącą rolę w tym procesie będzie odgrywał dobrze funkcjonujący PSZOK zapewniający łatwy dostęp dla mieszkańców gminy i przyjazna fachowa obsługa w tym punkcie.

Podstawowym problemem w skali gminy staje się również zahamowanie w najbliższych latach wzrostu kosztów odbioru i zagospodarowania odpadów bez pogorszenia standardów wykonywania tej usługi przez podmiot zewnętrzny obsługujący gminę. Wzrost kosztów odbioru i wyposażenia mieszkańców w dodatkowe pojemniki lub worki przy znacznej migracji mieszkańców do miast i za granicę kraju, a także znaczna liczba zgonów w gminie może spowodować zmniejszanie przychodów gminy z uzyskiwanej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, przy jednoczesnym wzroście kosztów odbioru odpadów ze względu na wzrost kosztów pracy, paliwa, inwestycji w infrastrukturę zakładów przetwarzających odpady oraz kosztów związanych z tzw. opłatą Marszałkowską, która dotyczy umieszczania odpadów na składowiskach. Problemem w skali całej gminy staje się również wzrost ogólnej liczby wytwarzanych odpadów, co może mieć związek z przyjazdami na nieruchomości w dni wolne od pracy byłych mieszkańców nieruchomości którzy wraz ze swoimi rodzinami korzystając z odpoczynku wytwarzają znaczną ilość odpadów która wymaga późniejszego odbioru bez rekompensaty tego kosztu.

Szczegółowych i przemyślanych rozwiązań w przyszłych latach będzie również wymagać wprowadzenie adekwatnych (odwzorowujących realne koszty) opłat za odbiór i za gospodarowanie odpadów z nieruchomości dla ich właścicieli, które z roku na rok wzrastają ze względu na utrwaloną regionalizację rynku usług i dostęp do wcześniej wybudowanych instalacji do przetwarzania

odpadów. Utrudnia to gminie możliwość ze skorzystania z zasad konkurencyjności rynku który naturalnie powstaje pomiędzy firmami odbierającymi odpady. Dodatkowo wzrost udziału nieruchomości zamieszkałych przez jedną i dwie osoby (przeważnie starsze w wieku emerytalnym i rentowym) o niskich dochodach, powoduje, że koszt świadczonej usługi, staje się znacznym obciążeniem budżetów domowych i powoduje niezadowolenie wynikające z niezrozumienia wzrostu kosztów przy jednoczesnym zwiększaniu wysiłków związanych z właściwą segregacją odpadów.

Opracował: Marcin Prusek - Podinspektor

Łetwie. p2 am

WÓJT
Barbara Goworek

